

Landið eigur grunnar og partafeløg sum eru verd **fýra milljardir krónur**

Eitt álit er gjørt um almenna eigarapolitikkin, sum nú fer at fáa politiska viðgerð

ÁRNI GREGERSEN

Almennu Føroyar eiga níggju partafeløg, fimm partafeløg sum landið eigur part í og sjei stovnar og grunnar.

Tað er ein av orsøkunum til, at vinnumálaráðið setti ein arbeiðsbólk at gera tilmæli um, hvussu eigarapolitikkur landsins eigur at vera.

Feløgini og grunnarnir hava ein umsetning uppá 2,5 milljardir krónur. Samlaði eginpeningurin er um fýra milljardir krónur og 1100 starvsfólk arbeiða hjá gesum feløgum og grunnum.

Hesi feløg og grunnar – ella fyrirtøkur – eru á markinum millum almenna og privata geiran. Fleiri av fyrirkunum røkja uppgáqvur, sum eru av almennum slag og hava stóran týðning fyri samfelagið, men ofta er eisini ein annar meira vinnuligur partur, sum verður ríkin undir somu korum, sum gjørt verður í privata geiranum.

Harumframt er leiðsla og ábyrgdin av fyrirkunum hjá feløgnum eftir vinnufelagalógini brot á vanliga uppgávu- og ábyrgdarbýtið millum Løgting, landsstýrismann og fyrisiting, sum kann skapa iva um, hvør skal taka stig, um feløgini ikki verða ríkin, sum væntað.

Hesi feløgini og stovnar enda ofta í brennideplinum. Krøv og væntanir um, hvussu uppgávur skulu loysast, eru ofta øðrvísi enn tey krøv, sum verða sett til privatar fyrirkur.

Arbeiðsbólkurin, sum hevur gjørt uppskot til eigarapolitikkin sigur, at tað kann hava fleiri fyrimunir at leggja virkseimið í parrafelag ella líknandi felag.

Tá ber til at leggja størri vekt á handilslig atlit, tá ið avgerðir um rakstur og iløgur verða tiknar.

-Landsins eigaraleiklutur eigur tí at verða útintur soleiðis, at teir fyrmunir, sum liggja í at nýta partafelagið, fáast burturúr, og at tað í mest møguligan mun slepst undan vansunum, skrivar bólkurin.

Hvør eigur avgerðirnar

Tá ið landið skipar sítt virkseimi í partafeløg ella vinnurekandi grunnar, so hevur hetta við sær, at reglurnar fyri almennum virkseimi broytast. Partafeløgini koma tá undir vinnufelagslógina

Landið eigur Atlantsflog 100 prosent

Í dag eigur landið einans 16 prosent av Smyril Line

og ársroknsskapológina, sum galda fyri leiðslu og figgjastýring.

Tað vil siga, at tá er tað ikki longur játtarnar- og roknskaparreglurnar sum galda fyri almennum fyrisitingina, sum galda.

Heldur ikki galda vanligu fyrisitingarlugu reglurnar fyri almennum fyrisitingina, millum annað. fyrisitingarlóg og innlitslóg, og almenningurin hevur tí ikki innlit í virkseimið hjá feløgnum eftir teimum reglunum.

Nýtsla av partafelagnum sum formligum karmi um fyrirkuna merkir tí, at virkseimið varður lagt út um vanligu fyrisitingina til eina sjálvstøðuga leiðslu, og at rætturin hjá landinum at taka avgerðir viðvíkjandi felagnum verður útintur á aðalfundinum, herundir at velja nevnd, og at tað er nevndin, sum hevur ábyrgdina av yvirskipaðu leiðsluni av felagnum.

Løgting og landsstýrið hava tí ikki somu stýrings- og eftirlits-

amboð, sum annars innan vanligu fyristingina.

Millum annað hevur hetta við sær, at sjálvt um landsstýrismaðurin hevur ábyrgd av einari almennari fyrirkuni, sum er skipað sum partafelag, so hevur hann fulla ábyrgd av fyrirkuni, men fær í veurliekanum bert stýrt fyrirkuni gjøgnum nevndarval á aðalfundinum.

Arbeiðsbólkurin, sum Johan Dahl, landsstýrismaður upprunliga setit og poul Michelsen bað halda fram, er komin við tilmælum um, hvussu hesi feløg og stovnar skulu sdiupast í framtíðini.

Bólkurin sigur, at endamálið við eigarapolitikki landsins er:

- at landið skal virka sum ein professionellur eigari,
- at vinnufeløg landsins virka eins og eitt væl ríkið privat vinnufelag, við atlit

at munadyggum rakstri og iløgum (effektiviteti), gjøgnumskygni, og eftirmeting av náddum úrslitum í mun til sett mál, og

- at tryggja, at kapping, - har tað er virkin kapping á einum marknaði – millum vinnufeløg landsins og privat vinnufeløg, fer fram á jøvnum føti.

Landið eigur níggju partafeløg 100 prosent:

Føroya Tele
Posta
Atlantsflog
Vága Floghavn
Fiskaaling
Vátatunnlin
Eysturoyar- og Sandoyartunnlar
Norðoyatunnlin

Partafeløg, sum landið eigur part í:

Smyril Line (16 prosent)
Lív Holding (16,6 prosent)
Tjaldur (3 prosent)
Ítróttarvædding (20 prosent)

Stovnar og grunnar:

Framtaksgrunnurin
Fíggingargrunnurin frá 1992
Føroyagrunnurin frá 1971
Føroya Realkreditstovnur
Ílæggargrunnurin fyri Føroyar
Bústaðir (Húsálansgrunnurin)
Búnaðargrunnurin